

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

dnia 16 lutego 2017 roku

Sąd Rejonowy w Łęczycy, I Wydział Cywilny, w składzie:

Przewodniczący: S.S.R. Wojciech Wysoczyński

Protokolant: sek. sąd. Katarzyna Retkowska

po rozpoznaniu w dniu 2 lutego 2017 roku, w Ł., na rozprawie,

sprawy z powództwa U. D. (1), E. O. (1) i A. Z. (1)

przeciwko (...) Towarzystwu (...) S.A. z siedzibą w Ł.

o zapłatę

1. zasądza od (...) Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w Ł. na rzecz U. D. (1) kwotę 30.000 zł. / trzydzieści tysięcy złotych / wraz z odsetkami od dnia 23 kwietnia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku – ustawowymi i od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty – ustawowymi za opóźnienie;
2. zasądza od (...) Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w Ł. na rzecz U. D. (1) kwotę 2.737,12 zł. / dwa tysiące siedemset trzydzieści siedem złotych 12/100/;
3. oddala powództwo U. D. (1) w pozostałej części;
4. zasądza od (...) Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w Ł. na rzecz U. D. (1) kwotę 2.463 zł. / dwa tysiące czterysta sześćdziesiąt trzy złote/ tytułem zwrotu kosztów procesu;
5. zasądza od (...) Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w Ł. na rzecz E. O. (1) kwotę 5.000 zł. / pięć tysięcy / złotych wraz z odsetkami od dnia 23 kwietnia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku – ustawowymi i od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty – ustawowymi za opóźnienie;
6. zasądza od (...) Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w Ł. na rzecz E. O. (1) odsetki ustawowe naliczane od kwoty 5.000 zł. / pięć tysięcy złotych / od dnia 15 sierpnia 2013 roku do dnia 22 kwietnia 2014 roku;
7. oddala powództwo E. O. (1) w pozostałej części;
8. zasądza od (...) Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w Ł. na rzecz E. O. (1) kwotę 815 zł. / osiemset piętnaście złotych / tytułem zwrotu kosztów procesu;
9. zasądza od (...) Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w Ł. na rzecz A. Z. (1) kwotę 5.000 zł. / pięć tysięcy / złotych wraz z odsetkami od dnia 23 kwietnia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku – ustawowymi i od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty – ustawowymi za opóźnienie;
10. zasądza od (...) Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w Ł. na rzecz A. Z. (1) odsetki ustawowe naliczane od kwoty 5.000 zł. / pięć tysięcy złotych / od dnia 15 sierpnia 2013 roku do dnia 22 kwietnia 2014 roku;
11. oddala powództwo A. Z. (1) w pozostałej części;

12. zasądza od (...) Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w Ł. na rzecz A. Z. (1) kwotę 815 zł. / osiemset piętnaście złotych / tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygnatura akt I C 132/15

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 26 kwietnia 2014 roku, powódka **U. D. (1)** – reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika – radcę prawnego wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w Ł. następujących kwot:

- kwoty 45.000 zł. tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią córki D. B. (1) na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 k.c. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 23 kwietnia 2014 roku do dnia zapłaty;

- kwoty 5.000 zł. tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią wnuka P. B. (1) na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 k.c. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 23 kwietnia 2014 roku do dnia zapłaty;

- kwoty 2.737,12 zł. tytułem skapitalizowanych odsetek od kwoty 25.000 zł za okres od dnia 15.08.2013 r. do dnia 22.04.2014 r., natomiast od kwoty 5.000 zł od dnia 04.07.2013 r. do dnia 22.04.2014 r. w zapłacie zadośćuczynienia wraz z dalszymi odsetkami ustawowymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty; Powódka U. D. (1) wniosła ponadto o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu / pozew k. 2-13/.

W pozwie z dnia 26 kwietnia 2014 roku, powódka **E. O. (1)** – reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika – radcę prawnego wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w Ł. następujących kwot:

- kwoty 7.000 zł. tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią siostry D. B. (1) na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 k.c. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 23 kwietnia 2014 roku do dnia zapłaty;

- kwoty 620,79 zł. tytułem skapitalizowanych odsetek za okres od dnia 15.08.2013 r. do dnia 22.04.2014 r. w zapłacie zadośćuczynienia wraz z dalszymi odsetkami ustawowymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty; Powódka E. O. (1) wniosła ponadto o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu / pozew k. 2-13/.

W pozwie z dnia 26 kwietnia 2014 roku, powódka **A. Z. (1)** – reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika – radcę prawnego wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w Ł. następujących kwot:

- kwoty 7.000 zł. tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią siostry D. B. (1) na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 k.c. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 23 kwietnia 2014 roku do dnia zapłaty;

- kwoty 620,79 zł. tytułem skapitalizowanych odsetek za okres od dnia 15.08.2013 r. do dnia 22.04.2014 r. w zapłacie zadośćuczynienia wraz z dalszymi odsetkami ustawowymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty; Powódka A. Z. (1) wniosła ponadto o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu / pozew k. 2-13/.

W odpowiedzi na pozew pozwany, reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika – radcę prawnego wniósł o oddalenie obu powództw i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wraz z opłatą od pełnomocnictwa według norm przepisanych /odpowieź na pozew k. 124/.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 6 sierpnia 1998 r. w miejscowości D., gm. O., woj. k., kierujący samochodem marki F. (...) o nr rej. (...), D. B. (2), nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że poprzez niewłaściwą obserwację drogi nie zachował należytych środków ostrożności przy wjeździe na skrzyżowanie z drogi podporządkowanej z drogą pierwszeństwa przejazdu, w wyniku czego wjechał na skrzyżowaniu pomiędzy zestaw samochodu ciężarowego marki J. o nr rej. (...), a ciągnioną przez niego przyczepę o nr rej. (...) w następstwie czego pasażerowie samochodu osobowego marki F. (...) D. B. (1) i jej roczny syn P. B. (1) ponieśli śmierć. / bezsporne, akty zgonu k. 66-67/.

D. B. (2) wyrokiem Sądu Rejonowego w Kole z dnia 09 marca 1999 r., sygn.. akt II K 556/98, został uznany za winnego popełnienia czynu z art. 177 § 1 i 2 k.k. i skazany na karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 4 lat. / kserokopia wyroku k. 64-65/.

Właściciel pojazdu marki F. (...) o nr rej. (...), był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej w u poprzednika prawnego (...) S.A. z siedzibą w Ł. / okoliczności bezsporne, kserokopia polisy k. 68/.

W dacie wypadku, powódka U. D. (1) miała 49 lat, natomiast D. B. (1) 29 lat. W dacie wypadku zmarły wnuk powódki miał rok.

D. B. (1) w 1993 roku założyła swoją rodzinę i zamieszkała w P. - miejscowości odległej od domu rodzinnego o około 60 km. D. B. (1) posiadała dwoje dzieci. Drugi z wnuków – E. B. w wyniku wypadku również doznał obrażeń ciała w postaci złamania prawej ręki i prawego obojczyka.

U. D. (1) i D. B. (1) były ze sobą zżyte. Miały bardzo dobre relacje. Rodzina spędzała razem każde święta i uroczystości rodzinne. U. D. (1) silnie przeżyła śmierć córki i wnuka. Po pogrzebie zaczęła zdradzać objawy depresji. W pierwszej kolejności podjęła leczenie psychologiczne w poradni w G.. Następnie zaczęła leczyć się na depresję u psychiatry. Leczenie trwało około 3-4 lat. Przed wypadkiem powódka była osobą bardzo aktywną towarzysko. Organizowała wycieczki, była Przewodniczącą Gminnego Związku (...). Po wypadku powódka zaniechała aktywności towarzyskiej i zrezygnowała z pełnionych funkcji.

W 2005 roku zmarł mąż powódki U. D. – ojciec powódek E. O. i A. Z..

W 2011 roku zamieszkał z powódką U. D. wnuk ocalały z wypadku. W chwili obecnej prowadzi gospodarstwo on rolne należące do powódki. Do tej chwili powódka U. D. nie może pogodzić się ze śmiercią córki i wnuka. Cały czas zażywa leki na uspokojenie. W każde święta wspomina córkę i wnuka, odwiedza grób córki i wnuka kilka razy w miesiącu / zez. powódki U. D. k. 145, k.171 w związku z protokołem z dnia 2.02.2017 r. 00:01:29/.

Niewątpliwie śmierć córki powódki oraz wnuka wywarła na niej samej piętno. U. D. (1) zdradzała po tej śmierci cechy reaktywnej depresji o znacznym nasileniu i okresie trwania do ok. końca 2002 roku. Według deklaracji samej powódki, poczuła się wówczas lepiej i dlatego zarzuciła leczenie u psychiatry. W późniejszym okresie mamy jeszcze ślad na leczenie przeciwdepresyjne do 2006 roku, jednak innym lekiem i nie jest jasne, z jakich powodów (śmierć męża? trudna sytuacja rodzinna?). Tego okresu nie da się powiązać ze śmiercią córki i wnuka jako przyczynami depresji.

Notatki lekarza poz od 2007 roku nie dają żadnych podstaw do rozpoznawania czy to depresji czy stanów lękowych. Deklarowane przez powódkę rocznicowe wspomnienia i gorsze samopoczucie są typowe dla wspominania zmarłych i nie stanowią elementu psychopatologicznego.

Powódka nie była uczestnikiem ani świadkiem przedmiotowego wypadku. Nie była na jego miejscu, nie doznała żadnych jego skutków bezpośrednich. W ocenie biegłego nie ma więc możliwości mówienia o uszczerbku na zdrowiu z tego powodu. / opinia biegłego psychiatry k.225-232/.

Powódka A. D. (1) w dacie wypadku miała 21 lat. Wówczas nie założyła jeszcze swojej rodziny. Mieszkała z rodzicami. Powódka A. D. była z siostrą bardzo związana. Wiązało się to z faktem, że D. B. była najstarszą z siostr i wcześniej opiekowała się A. D. i E. O.. D. B. (1) pomagała siostrze w odrabianiu lekcji. Przed wypadkiem powódka A. D. często widywała się z siostrą, albowiem uczęszczała do szkoły w miejscowości nieodległej od miejsca zamieszkania siostry D. B.. Powódka A. D. łączyła z siostrą silną więź. Gdy dowiedziała się o śmierci siostry zemdląła. Powódka wypierała tragiczne zdarzenie - nie chodziła na cmentarz, nie przyjmowała do wiadomości, że siostra i siostrzeniec zginęli. Powódka zmuszona była korzystać z pomocy psychologa w G. przez okres 2-3 lat.

W chwili obecnej A. D. (1) jest po rozwodzie. Posiada jedno dziecko – córkę. Często wspomina siostrę i siostrzeńca. Odwiedza ich grób dwa, trzy razy w tygodniu / zez. powódki A. D. k. 145 w związku z protokołem z dnia 2.02.2017 r. 00:03:35/.

Powódka E. O. (1) w dacie wypadku siostry miała 25 lat. W 1997 roku założyła własną rodzinę i wyprowadziła się z domu rodzinnego. E. O. (1) miała ze zmarłą siostrą bliski kontakt. Każde święta i uroczystości rodzinne rodzina spędzała wspólnie. Starsza siostra doradzała powódce. Powódka dzieliła z siostrą zainteresowania. Razem jeździły na zakupy, siostry razem chodziły na pielgrzymki do C.. Powódka silnie przeżyła śmierć siostry. Lekarz rodzinny przepisywał powódce leki na uspokojenie.

Obecnie powódka ma czworo dzieci i męża. Często wspomina siostrę i siostrzeńca. Odwiedza ich grób raz w miesiącu / zez. powódki E. O. k. 145 w związku z protokołem z dnia 2.02.2017 r. 00:04:49/.

Powódki zgłosiły swoje roszczenie pozwanemu w pismach z dnia 8 maja 2013 r. z dnia 16 maja 2013 roku / d. kserokopia pism k. 69-74 akt, akta szkody k. 162 /.

Strona pozwana decyzją z dnia 03.07.2013 r. przyznała na rzecz powódki U. D. (1) kwotę 15 000 zł, na rzecz powódki E. O. (1) oraz A. Z. (1) po 3 000 zł w związku ze śmiercią D. B. (1). Natomiast w związku ze śmiercią P. B. (1) strona pozwana przyznała na rzecz powódki U. D. (1) – 5.000 zł tytułem zadośćuczynienia. / decyzje k. 76 i k. 77/.

Pełnomocnik powódek pismem z dnia 30.07.2013 r. złożył wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy. Pozwana decyzją z dnia 14.08.2013 r. podtrzymała swoje dotychczasowe stanowisko odmawiając wypłaty dalszych kwot / wezwanie k. 78-80 i k. decyzja k. 81/.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanego powyżej materiału dowodowego w postaci dowodów z dokumentów, których prawdziwość nie została zakwestionowana przez strony postępowania, oraz niekwestionowaną opinię biegłego sądowego z zakresu psychiatrii. Podstawą do ustaleń faktycznych w sprawie były też koherentnie i wzajemnie niesprzeczne zeznania powódek.

Sąd zważył co następuje:

Powództwa zasługiwały na uwzględnienie w części.

Nie ulega wątpliwości, iż pozwany odpowiada w zakresie odpowiedzialności OC sprawcy wypadku. Pozwany zresztą nie kwestionował podstawy swej odpowiedzialności w toku niniejszego postępowania, a jedynie twierdził, iż żądane kwoty zadośćuczynienia są wygórowane i nie zasługują na uwzględnienie.

Powódki domagając się zadośćuczynienia za krzywdę, jakiej doznały na skutek śmierci wnuka i córki / siostry / spowodowanej czynem niedozwolonym sprawcy wypadku, jako podstawę prawną swojego roszczenia powoływały przepisy art. 448 k.c. w zw. z art. 24§1 k.c.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 7 listopada 2012 r., III CZP 67/12 (OSNC 2013, nr 4, poz. 45) potwierdził ugruntowane do tej pory stanowisko, że spowodowanie śmierci osoby bliskiej mogło stanowić naruszenie dobra osobistego członków rodziny zmarłego w postaci szczególnej więzi rodzinnej i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c., jeżeli śmierć nastąpiła przed 3 sierpnia 2008 r. Sąd Najwyższy wskazał, że zasady i granice odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń w ramach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym wyznacza odpowiedzialność ubezpieczonego, co oznacza, że obowiązek ubezpieczonego zapłaty zadośćuczynienia osobom bliskim zmarłego na podstawie art. 448 k.c. zostaje przejęty przez ubezpieczyciela. Uznanie, że w takim przypadku zakres odpowiedzialności ubezpieczyciela nie pokrywa się z zakresem odpowiedzialności ubezpieczonego musiałoby znajdować oparcie w konkretnej podstawie prawnej wyłączającej odpowiedzialność ubezpieczyciela, której rozporządzenie z dnia 24 marca 2000 r. nie zawiera. Nie może jej stanowić § 10, z którego wynika, że ubezpieczyciel jest z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zobowiązany

do naprawienia szkody komunikacyjnej polegającej na śmierci, uszkodzeniu ciała lub rozstroju zdrowia (szkody majątkowej i niemajątkowej) oraz szkody w mieniu (majątkowej). Sąd Najwyższy wskazał przy tym, że zajęte w uchwale stanowisko jest aktualne także na gruncie art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, który zastąpił mający identyczną treść § 10 rozporządzenia z dnia 24 marca 2000 r. Sąd Najwyższy odniósł się również do identyfikacji dobra osobistego naruszonego w razie śmierci osoby najbliższej wskutek czynu niedozwolonego. Uznał, że tym dobrem jest szczególna emocjonalna więź rodzinna między najbliższymi, a ponieważ dochodzi do naruszenia własnego dobra osobistego osób bliskich zmarłego, to są oni bezpośrednio poszkodowani czynem sprawy. Przedstawione stanowisko zaakceptował Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 20 grudnia 2012 r., III CZP 93/12 (OSNC 2013, nr 7-8, poz. 84), dzieląc ocenę o jego aktualności na gruncie art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Podlegające ochronie dobro osobiste, do którego naruszenia dochodzi w razie śmierci osoby bliskiej, określił jako szczególną emocjonalną więź rodzinną między najbliższymi. Podjęcie przez Sąd Najwyższy w pełni zgodnych uchwał z dnia 7 listopada 2012 r., III CZP 67/12 i z dnia 20 grudnia 2012 r., III CZP 93/12, w których jednoznacznie przyjęto, że żadne unormowania nie wyłączały z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c., usunęło nasuwające się na tym tle wątpliwości interpretacyjne.

Przepis art. 448 k.c. stanowi, że w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę na wskazany cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Katalog dóbr osobistych określonych w treści art. 23 k.c. ma charakter otwarty. Przesądza o tym treść art. 23 k.c. a zwłaszcza użyty przez ustawodawcę zwrot „w szczególności”.

Jak uprzednio zaznaczono istniejąca linia orzecznictwa SN potwierdziła, iż więź rodzinna jest dobrem osobistym, którego naruszenie może skutkować zasądzeniem zadośćuczynienia za doznana krzywdę (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 r., III CZP, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2012 r., I CSK 314/11, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CSK 307/09, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2010 r., II CSK 248/10, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2011 r., II CSK 537/10), a także prawo wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 14 grudnia 2007 r., I ACa 1137/07).

Dobro rodziny jest nie tylko wartością powszechnie akceptowaną społecznie, ale także uznaną za dobro podlegające ochronie konstytucyjnej. Artykuł 71 Konstytucji RP stanowi, że Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej ma obowiązek uwzględniania dobra rodziny. Więzy rodzinna odgrywa doniosłą rolę, zapewniając członkom rodziny m.in. poczucie stabilności, wzajemne wsparcie, obejmujące sferę materialną i niematerialną.

Należy zatem przyjąć, że prawo do życia rodzinnego i utrzymania tego rodzaju więzi stanowi dobro osobiste członków rodziny i podlega ochronie na podstawie art. 23 i 24 k.c. W konkretnym stanie faktycznym spowodowanie śmierci osoby bliskiej może zatem stanowić naruszenie dóbr osobistych członków jej rodziny i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. Za taką oceną przemawia dodatkowo art. 446 § 4 k.c., który zezwala obecnie na uzyskanie zadośćuczynienia od osoby odpowiedzialnej za śmierć osoby bliskiej bez potrzeby wykazywania jakichkolwiek dodatkowych przesłanek, poza wymienionymi w tym przepisie.

Mając na uwadze przedstawione powyżej rozważania, uznać należy, że strona pozwana, jako ubezpieczyciel odpowiada także za naruszenie dóbr osobistych powódek spowodowane śmiercią D. B. i P. B., będącą wynikiem deliktu.

Zgodnie z art. 448 k.c. zadośćuczynienie winien sąd przyznać w odpowiedniej wysokości.

Ustawodawca poza wskazaniem, iż kwota przyznana tytułem zadośćuczynienia winna być „odpowiednia” nie wskazuje innych zasad ustalenia jej wysokości (posiłkować w tym zakresie należy się orzecznictwem i poglądami wypracowanymi na tle stosowania art. 445, 448, 23 i 24 k.c.). Orzecznictwo Sądu Najwyższego w tym zakresie wskazuje natomiast, iż przy ustaleniu wysokości zadośćuczynienia należy mieć na uwadze całokształt okoliczności sprawy nie wyłączając takich czynników jak: wiek poszkodowanego, rozmiar doznanej krzywdy, stopień cierpień psychicznych, ich intensywność, czas trwania, długotrwałość. Kompensacie podlega doznana krzywda, a więc w szczególności cierpienie, ból i poczucie osamotnienia po śmierci najbliższego członka rodziny. Rolą zadośćuczynienia jest bowiem złagodzenie doznanej niewymiernej krzywdy poprzez wypłacenie nie nadmiernej lecz odpowiedniej sumy, w stosunku do doznanej krzywdy. Ustalenie jej wysokości powinno być jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy dokonane w ramach rozsądnych granic, odpowiadających aktualnym warunkom i sytuacji majątkowej społeczeństwa przy uwzględnieniu, iż wysokość zadośćuczynienia musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość.

Uwzględniając stopień cierpień powódek, które jak wynika z treści zeznań powódek mają nadal wpływ na ich życie, nieodwracalność skutków powstałych wskutek śmierci D. B. i P. B., zmiany w sferze psychicznej jakie zaszły u powódek po wypadku, uzasadniają zdaniem Sądu, zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki U. D. (1) kwoty dalszego zadośćuczynienia w wysokości 30.000 złotych, na rzecz powódki E. O. 5.000 złotych, oraz na rzecz E. O. (1) kwoty w wysokości 5.000 złotych.

Skutki śmierci D. B. i P. B. rozciągają się wszak na całe życie powódek i nie doznają ograniczeń czasowych. Śmierć D. B. i P. B. była dla powódek zdarzeniem identyfikowalnym jednoznacznie jako tragiczne i nagłe. Śmierć D. B. i P. B. zapewne spowodowała utratę jednych z ważnych osób w ich życiu, zmieniła atmosferę i strukturę rodziny, co dla powódek wówczas miało i nadal ma istotne znaczenie. Powódki doznały naruszenia dobrostanu emocjonalnego i psychicznego. Bliskość rodziny bezsprzecznie stanowi rodzaj wsparcia psychologicznego, daje poczucie bezpieczeństwa.

U. D. (1) silnie przeżyła śmierć córki i wnuka. Po pogrzebie zaczęła zdradzać objawy depresji. Podjęła leczenie psychologiczne w poradni w G.. Następnie zaczęła leczyć się na depresję u psychiatry. Leczenie trwało około 3-4 lat. Przed wypadkiem powódka była osobą bardzo aktywną towarzysko. Organizowała wycieczki, była Przewodniczącą Gminnego Związku (...). Po wypadku powódka zaniechała aktywności towarzyskiej i zrezygnowała z pełnionych funkcji. Do chwili obecnej powódka U. D. nie może pogodzić się ze śmiercią córki i wnuka. Cały czas zażywa leki na uspokojenie. W każde święta wspomina córkę i wnuka, odwiedza grób córki i wnuka kilka razy w miesiącu.

Jak wynika z opinii biegłego niewątpliwie śmierć córki powódki oraz wnuka wywarła na niej samej piętno. U. D. (1) zdradzała po tej śmierci cechy reaktywnej depresji o znacznym nasileniu i okresie trwania do ok. końca 2002 roku.

Powódka A. D. (1) była z siostrą bardzo związana. Gdy dowiedziała się o śmierci siostry zemdląca. Powódka wypierała tragiczne zdarzenie - nie chodziła na cmentarz, nie przyjmowała do wiadomości, że siostra i siostrzeniec zginęli. Powódka zmuszona była korzystać z pomocy psychologa w G. przez okres 2-3 lat. Obecnie powódka często wspomina siostrę. Odwiedza grób rodziny dwa, trzy razy w tygodniu.

Również powódka E. O. (1) silnie przeżyła śmierć siostry. Lekarz rodzinny przepisywał powódce leki na uspokojenie. Tak jak siostra powódka często wspomina siostrę i siostrzeńca. Odwiedza ich grób regularnie.

W świetle powyższych okoliczności brak jest podstaw do uwzględnienia stanowiska pozwanego, natomiast stanowisko powódek co do wysokości zadośćuczynienia należało uznać za zasadne częściowo.

W ocenie Sądu zasądzona od pozwanego na rzecz powódki U. D. kwota dalsza kwota 25.000 złotych z tytułu śmierci córki wraz z kwotą 5.000 złotych z tytułu śmierci wnuka / łącznie 30.000 zł. / wraz z uprzednio wypłaconą powódce U. D. łączną kwotą 20.000 złotych z tego tytułu odpowiada aktualnym warunkom i sytuacji majątkowej społeczeństwa. Zdaniem Sądu zważywszy na wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia oraz wysokość innych świadczeń socjalnych tak określone zadośćuczynienie stanowi odczuwalną wartość.

Należy zwrócić uwagę, że według opinii biegłego psychiatry materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie daje żadnych podstaw do rozpoznawania czy to depresji czy stanów lękowych po 2007 roku. Deklarowane przez powódkę rocznicowe wspomnienia i gorsze samopoczucie są typowe dla wspomniania zmarłych i nie stanowią elementu psychopatologicznego. Powódka nie była uczestnikiem ani świadkiem przedmiotowego wypadku. Nie była na jego miejscu, nie doznała żadnych jego skutków bezpośrednich. W ocenie biegłego nie ma więc możliwości mówienia o uszczerbku na zdrowiu z tego powodu.

Stan psychiczny powódek E. O. i A. Z. po śmierci siostry i siostrzeńca był i jest typowym w takich sytuacjach, na co wskazuje zgromadzony materiał dowodowy znajdujący swoje odzwierciedlenie w stanie faktycznym wskazanym w tym uzasadnieniu. Mimo cierpień, wywierających wpływ na psychikę związanych z przeżyciami po śmierci siostry, funkcjonowanie powódek jest prawidłowe. Powódki odczuwały ból i smutek, jednakże to odczucia naturalnie związane z tego typu sytuacją.

Oceniając zasadność wysokości żądania powódek w zakresie zadośćuczynienia wskazać należy, że utrata dwóch osób w jednym tragicznym zdarzeniu nie podlega żadnej wycenie. Nie ma żadnych mierników, które pozwoliłyby ocenić wartość cierpienia osób po utracie najbliższych. Na rozmiar krzywdy i cierpienia osoby bliskiej ma wpływ także to, że śmierć jest nagła, nieprzewidziana, spowodowana wyłącznie działaniem innej, obcej osoby.

Mimo cierpień, wywierających wpływ na psychikę związanych z przeżyciami po śmierci najbliższych, funkcjonowanie powódek jest prawidłowe. W dacie wypadku powódki byli osobami dorosłymi, posiadającymi własne rodziny, zamieszkującymi oddzielnie i prowadzącymi oddzielne gospodarstwa domowe (z wyjątkiem E. O.). Dodatkowo od wypadku minęło 19 lat zatem upływ czasu wpłynął na złagodzenie cierpień powódek i pozwolił im przystosować się do nowej sytuacji.

W ocenie Sądu zasądzone od pozwanego na rzecz powódek E. O. i A. Z. kwoty po 5.000 złotych z tytułu dalszego zadośćuczynienia z tytułu śmierci siostry wraz z uprzednio wypłaconymi kwotami po 5.000 złotych na każdą z nich odpowiada aktualnym warunkom i sytuacji majątkowej społeczeństwa.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w punkcie 1, 5 i 9 wyroku.

W pozostałym zakresie żądane kwoty zadośćuczynienia były zawyżone i powództwa w tym zakresie podlegały oddaleniu o czym orzeczono w punktach 3,7 i 11 wyroku.

O należnych odsetkach ustawowych, Sąd orzekł zgodnie z brzmieniem przepisów art. 359 § 1 k.c., 481§1 k.c., art. 455 k.c. i 817 § 1 k.c. oraz art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, zgodnie, z którym zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie.

Jak ustalono powódki zgłosiły swoje roszczenie pozwanemu w pismach z dnia 8 maja 2013 r. z dnia 16 maja 2013 roku. Strona pozwana decyzją z dnia 03.07.2013 r. przyznała na rzecz powódki U. D. (1) kwotę 15.000 zł, na rzecz powódki E. O. (1) oraz A. Z. (1) po 3 000 zł w związku ze śmiercią D. B. (1). Natomiast w związku ze śmiercią P. B. (1) strona pozwana przyznała na rzecz powódki U. D. (1) – 5.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

Pełnomocnik powódek pismem z dnia 30.07.2013 r. złożył wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy. Pozwana decyzją z dnia 14.08.2013 r, podtrzymała swoje dotychczasowe stanowisko odmawiając wypłaty dalszych kwot.

Co do zasady początkowym terminem naliczania odsetek od zasądzonych kwot był dzień 8 czerwca 2013 roku. Jednakże uwzględniając treść art. 321 k.p.c. i stanowisko strony powodowej w zakresie żądania w tej części w przypadku roszczeń powódki U. D. wyliczenie kwoty odsetek przedstawia się w następujący sposób; W przypadku kwoty zasądzonej w punkcie 1 wyroku odsetki zasądzono zgodnie z żądaniem pozwu tj. od dnia 23 kwietnia 2014 roku. Natomiast kwota zasądzona od pozwanego na rzecz powódki w punkcie 2 wyroku stanowi skapitalizowane odsetki

ustawowe naliczane od kwoty 25.000 zł za okres od dnia 15.08.2013 r. do dnia 22.04.2014 r., oraz od kwoty 5.000 zł od dnia 04.07.2013 r. do dnia 22.04.2014 r. - zgodnie z żądaniem pozwu.

Brak jest podstaw do zasądzenia na rzecz powódki dalszych odsetek ustawowych od kwoty 2.737,12 zł. Rozstrzygnięcia w punktach 1 i 2 wyroku kompleksowo bowiem zaspokajają należne roszczenia powódki U. D. co do odsetek ustawowych w zakresie zasadnej i uwzględnionej przez Sąd części powództwa. Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w punkcie 3 wyroku oddalając powództwo U. D. (1) w zakresie odsetek w pozostałej części.

W przypadku powódek E. O. i A. Z. w pkt. 6 i 10 wyroku zasądzono od (...) Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w Ł. na rzecz E. O. (1) i A. D. (1) odsetki ustawowe naliczane od kwot 5.000 zł. od dnia 15 sierpnia 2013 roku do dnia 22 kwietnia 2014 roku. Brak jest podstaw aby wysokość przedmiotowych odsetek ustalać od kwoty dochodzonej pozwem tj. od kwoty 7.000 złotych.

O kosztach procesu co do roszczeń powódek Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. stosując zasadę stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu.

W razie współuczestnictwa formalnego (art. 72 § 1 pkt 2 k.p.c.), do niezbędnych kosztów procesu poniesionych przez współuczestników reprezentowanych przez jednego pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym zalicza się jego wynagrodzenie ustalone odrębnie w stosunku do każdego współuczestnika / por. Uchwała Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 10 lipca 2015 r. III CZP 29/15, (...) Legalis numer 1263393/.

Mając powyższe na uwadze w pkt. 4 wyroku zasądzono od (...) Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w Ł. na rzecz U. D. (1) kwotę 2.463 zł. tytułem zwrotu kosztów procesu.

Zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu (art. 100 k.p.c.) strony powinny ponieść jego koszty w takim stopniu w jakim przegrały sprawę, a zatem powódka w 38 %, pozwany w 62 %. Koszty procesu w przypadku powódki U. D. (1) wyniosły łącznie 7.871 zł, w tym po stronie powódki 5.454 zł, a po stronie pozwanego po 2.417 zł. Powódkę, zgodnie z podaną zasadą powinny obciążać w kwocie 2.991 zł (7.871 zł x 38 %), skoro jednak faktycznie poniosła koszty w kwocie 5.454 zł powódce należy się zwrot w kwocie 2.463 zł. Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w punkcie 4 wyroku.

W przypadku powódek E. O. i A. Z. wyliczenie kosztów przedstawia się następująco; Koszty procesu w przypadku powódek wyniosły łącznie po 1.599 zł, w tym po stronie każdej z powódek po 1.599 zł, a po stronie pozwanego po 1.200 zł. Powódki utrzymały się ze swoimi roszczeniami w 72%. Powódki, zgodnie z podaną zasadą powinny obciążać koszty w kwocie po 784 zł, skoro jednak faktycznie każda z powódek poniosła koszty w kwocie 1.599 zł każdej z powódek należy się zwrot w kwocie po 815 zł / 1.599 zł – 784 zł. /. Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w punkcie 8 i 12 wyroku.